د شیری او دایمی غاښونو ترمنځ توپیرونه

ددی دپاره باید لومړی غاښونه تشریح شی.

غاښ

غاښ د سختو انساجو څخه جوړ شوی دی چی کلک ډول او سپین رنګ لری او په سفلی فک کی په margo alveolar کی ځای پر ځای شوی دی چی په ژولو ښایست کی اساسی رول لوبوی په دوه ډوله دی

۱: شیری غاښونه

۲: دایمی غاښونه

شیری غاښونه

Ketabton.com

شیری غاښونه په هره ژامه کی لس عدده دی چی په دواړو ژامو کی شل عدده دی نسبت دایمی غاښونو ته واړه دی شکل او د وظیفی له لحاظه ددایمی غاښونو په شان دی

لومړی د شیری غاښونو هر یو غاښ بیل بیل تشریح کوو

انسیزور غاښونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیری انسیزور غاښونه په هره ژامه کی څلور عدده دی څنډی یی تیری او د غذایی موادو په قطعه کولو کی رول لری دوه عدده د متوسط خط سره نژدی واقع دی چی د مرکزی انسیزور یا سنټرال په نامه یادیږی او دوه عدده یی نور یی چی متوسط خط ته لیری قرار لری نسبت سنټرال ته د لیټرال په نامه یادیږی په بله معنی لیټرال دسنټرال په څنګ کی واقع دی یا د متوسط خط په دوهم نمبر کی قرار لری چی لیټرال نومیږی

کنین غاښونه

کنین غاښونه دکپسیډ په نامه هم یادیږی چی د غذایی موادو په څیری کولو کی رول لری په هره ژامه کی دوه عدده دی.

مولر غاښونه

مولر غاښونه دخلفی غاښونو څخه عبارت دی اوڅو کپسونو لرونکی دی د غذایی موادو په ژولو کی او میده کولو کی رول لری څلو ر عدده دی او نظر موقعیت او ترتیب سره د اول مولر او دوهم مولر په نامه یادیږی.

د شیری غاښونو شکل

(c) ketabton.com: The Digital Library

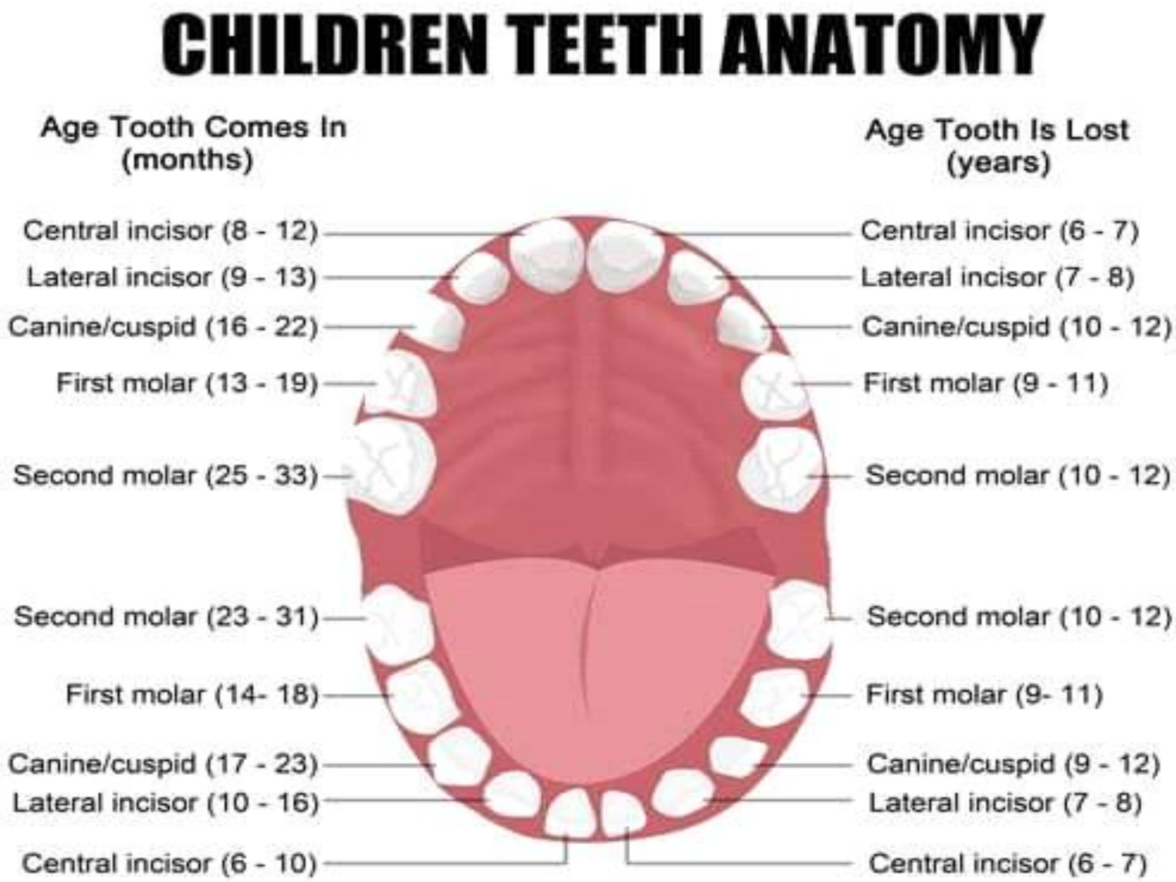

:

دایمی غاښونه

دایمی غاښونه دوه دیرش عدده دی‌چی ۱۶ عدده یی په پورتنی ژامه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې او ۱٦ عدده یې په لاندینی ژامه کې قرار لري دخولې په جوف کې تر پنځه کلنۍ پورې شیري غاښونه موجود وي او بیا ٦–۷ کلنی په دوران کې سفلي اول مولر غاښ لومړنی دایمي غاښ خروج کوي په دې وخت کې شیري غاښونه په تحلیل له منځه ځي او د سفلي ژامې غاښونو وده کوي او طول یې دریږي تر څو کافي فضا د اضافي غاښونو د تهیې لپاره رامنځته شي

دایمي غاښونه د شیري غاښونو ځای نه نیسي بلکې د اول مولر وروسته قدامي شیري غاښونه شروع په ولیدو کوي دا تغیر دیوې نارملې فزیالوژیکې پروسې په واسطه چې دهغې لاندې دې منځته راځي په نهایت کې هر شیري غاښ له منځه ځي او پر ځای یې دایمي غاښ راخیژي

چې دلته به ددایمي غاښونو هر یو غاښ بیل بیل تشریح کوو

انسیزور غاښونه

انسیزور غاښونه : په هره ژامه کې څلور عدده دي دخولې په قدامي برخه کې قرار لري څنډې یې تیرې او د غذایي موادو په قطعه کولو کې رول لري دوه عدده د متوسط خط سره نژدې واقع دي چې د مرکزي انسیزور یا سنټرال په نامه یادیږي او دوه عدده یې نور یې چې متوسط خط ته لیرې قرار لري نسبت سنټرال ته د لیټرال په نامه یادیږي په بله معنی لیټرال دسنټرال په څنګ کې واقع دي یا د متوسط خط په دوهم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمبر کی قرار لری چی لیټرال نومیږی.

کنین غاښونه

کنین غاښونه دکسپید په نامه هم یادیږی چی د غذایی موادو او یا نورو شیانو په غوڅولو او دکلک شیانو په څیری کولوکی رول لری او په هر ه ژامه کی دوه کنین غاښونه قرار لری چی په دوارو ژامو کی څلور دانی دی

پری مولر

پری مولر غاښونه په هر ه ژامه کی څلور عدده دی چی دا هم دخلفی غاښونو له جملی څخه دی او دغذایی موادو په میده کولو رول لری نظر موقعیت او ترتیب په قوسونو کی داول مولر او دوهم مولر په نامه یادیږی

مولر غاښونه

مولر غاښونه څو کسپونو لرونکی چی تر ټولو شاته موقغیت لری د غذایی موادو په میده کولو کی رول لر ی په هر ه ژامه کی شپږ عدده مولر غاښونه موجود دی او نظر موقعیت او ترتیب دقوسونو داول مولر ،دوهم مولر ،او دریم مولر په نامه یادیږی چی مجموعی تعدادیی په دوارو ژامو کی دولس عدده دي.

د دایمی غاښونو شکل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

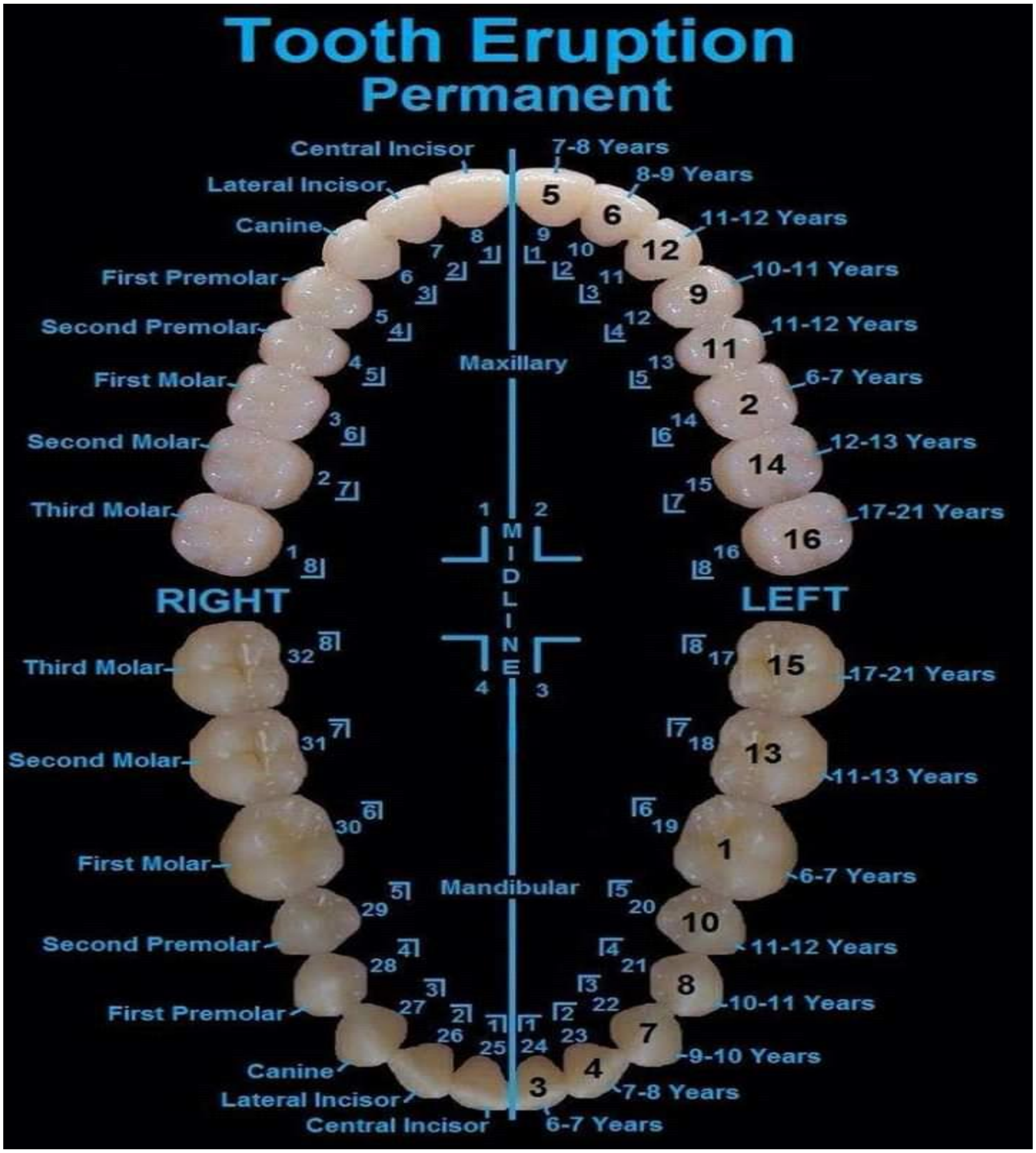

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غاښ برخې

هر یو غاښ نظر اناټومی ته ددریو برخوڅخه جوړ شوی دی.

- تاج : crown تاج دخولې په جوف کې په نارمل ډول سره د لیدو وړ دی چې د ایناامل په واسطه پوښل شوی دی خو د هر غاښ تاج د هضم په پروسه کې د وظیفه له مخې فرق کوی
- د غاښ غاړه cervical : د تاج اوریښې تر منځ سرحد جوړوی یعنی تاج او ریښه سره بیلوی .
- ریښه root : د غاښ دا برخه دخولې په جوف کې د غاښنی قوی په ساکټ کې غرس ده او د سمینټیم په واسطه پوښل شوی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غاښ برخې د اناټومۍ له نظره

:

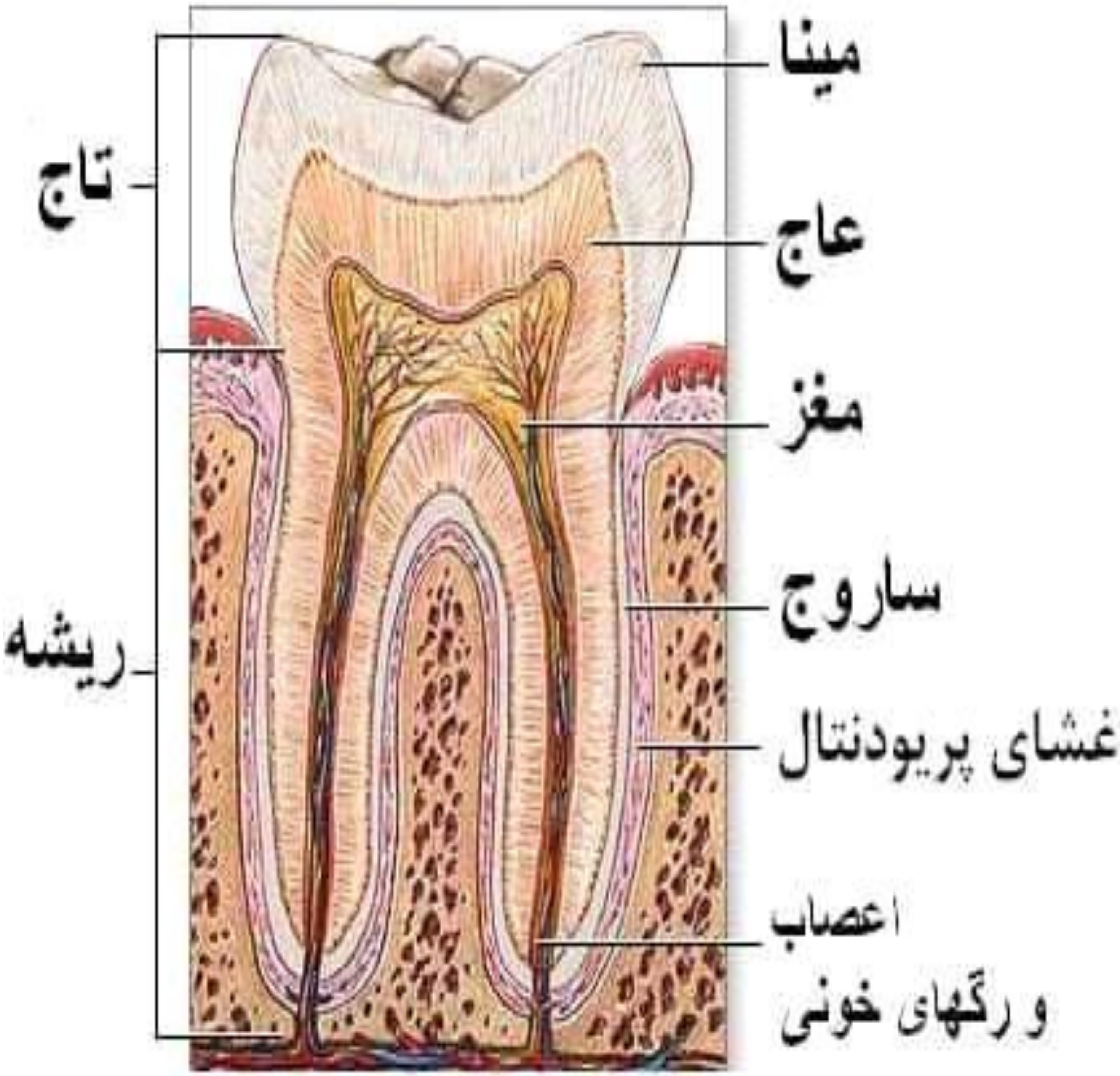

(c) ketabton.com: The Digital Library

یادونه :که چیرته موږ د عضویت قدایم د mid line پر اساس پر دوو برخو وویشو نو دخولی جوف به په دوو برخو وویشل شی چی دخولی په جوف کی دوه دژامی قوس ته arch maxillare اولاندی ژامی ته arch mandibulare وایی چی دواړه ژامی په څلورو برخوو ویشل شی او هر څلورمه برخه د quadrant په نامه یادیږی .

Maxillary right quadrant

Maxilla left quadrant

right quadrant Mandibulla

left quadrant Mandibula

چی دخولی په هره څلورمه برخه کی ۲ انسیزور ۱ کتین ۲ پری مولر ۳ مولر غاښونه موجود دی

د میډلاین له نظره د غاښونو سطحی surface of the teeth په لاندی نومونو هم یادیږی.

Mesiobuccal نږدی د رخسار

Disto buccal

د رخسار نه لری

Disto lingual د ژبی نه لری

Meso lingual

ژبی ته نږدی

(c) ketabton.com: The Digital Library

Gingivaد وریو مربوط

Surface of the teeth

غاښونه په خپل قوس کی د موقعیت له نظره دخو سطحو درلودونکی دی چی په لاندی ډول تری یادونه کوو.

د غاښونو مخکینی نیونکی برخی ته incisal او د شاتنی غاښونو ژونکی سطحی ته occlusal وایی.

همدا رنګه په عمومی ډول پلاتینال او لینګوال ته oral او لابیال او بوکال سطحو ته facial وایی .

دغاښونو مورفولوژی او هستولوژی

دخولی په جوف کی غاښونه منډیبولا په پورتنی او د مګزیلا په لاندینی برخه کی Margo alvilaris کی راختلی دی

غاښونه چی کلک ډول او سپین رنګ لری دخولی په جوف کی د مهمو مسایلو لپاره موقعیت او یو ډول مهمی دندی لری چی پهّ لاندی ډول دی

۱: د غذایی موادو په میده کولو اوټوټه کول

۲: ژول

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳: دخولې دجوف محافظت او ساتنه

۴: ښایست

۵: دخبرو کولو نظم

Enamel مینا

د غاښ تاج یا میناچې د امینو بلاسټ حجراتوڅخه ترکیب شوی یو کلک نسج دی او د غاښ ساحه یې پوښلې دی

د مینا یا ایناما‌ل خصوصیات

میناچې له امیلو بلاسټ حجراتوڅخه جوړ شوی دی چې وروسته له تشکیل او وظیفوی اوصافوڅخه وظیفوی اوصاف له لاسه ورکوی او د یو متجانسې مادې په ډول پاتې کیږی .

که د مینا طبقه تخریب شی وروسته بیا د ترمیم قابلیت نه لری

د مینا طبقه خپل ترکیب کی کاربو نیټونو کلسیم او فاسفورس درلودونکی ده همدارنګه ویلی شوچې د مینا طبقه ۳ فیصده ایونیک ۹۷ فیصده اورګانیک موادوڅخه جوړه اومنځ ته راغلې ده نوکه چیرته کالسیفیکیشن یې ضعیف وی نو داسید په مقابل کی هم ضعیفه پاتې کیږی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایناميل ،مینا یا تاج دند ی :

داچی مینا یو کلک او مقاوم نسج دی نو د بیرونی فشار مقاومت دداخلی انساجو ساتنه او دا بریڅن په مقابل کی د مقاومت دنده په غاړه لری همدا رنګه دکیمیاوی او اسیدو عواملو په مقابل کی یو ساتنیز پوښ بلل کیږ ی

د ایناميل پلنوالی د غاښ په مختلفو برخو پوری اړه لری ځینی ځایونو کی پنډوالی تر ٥ ملی مترو پوری لکه په وکلوزل برخه کی او دغاښ په عنق کی پنډواليتر ۱۰۰ ملی مترو ته رسيږی

Dentin

له ایناملخخه وروسته د ډینټین ساحه بلل کیږی چی دغه ساحه له اوډینټو بلاسټ حجراتوڅخه ترکیب شوی دهچی له یو ی خوا یی ایناميل ته کلسیم او فاسفورس تهیه کړی او له بلهخوا یی خپل منځ کی یو ه خالیګاه پریښی چی دغاښ عصب پکی مو قعیت لری

د یادونی وړ دهچی ډینټین پهخپل ترکیب کی ۷۳ فیصده اورګانیک او ۲۷ فیصده ایونیک مواد لری .

(c) ketabton.com: The Digital Library

Cement

سیمنټ څه شی دی؟

سیمینټ له سیمینټو بلاسټ حجراتوڅخه جوړ شوی نسج دی چی په جذری ساحه کی ډینټین پوښ ګنل کیږ ی .

سیمینټ خاصیت :

سیمینټ د هډوکو په شان سخت اوکلک ساختمان لری چی غاښ ته یی الیول کی د ډینټل لیګامینټ په همکاری استحکامیت یاکلکوالی وربښلی دی .

Pulp

یو منظم نرم نسج دی چی د غاښ په خالیګاه کی قرار لری او شکل یی د غاښ اناتومیک شکل په شان دی اوپه دوه برخو ویشل شوی دی ۱ تاجی پلپ ۲ جذری پلپ

د پلپ دندی :

تغذیه ،ساتنه او د فاع ،اوحس کول

Periodontium

د غاښونو ساتونکو اوکلکونکو انساجوڅخه عبارت دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

Gingiva

وری چی له غاښونو مخکښی مشتقاتوځخه دی چی د غاښونو شاوخوا د خولی په جوف کی د پاملرنی وړ ګرځی .

د شیری او دایمی غاښونو ترمنځ توپیرونه

۱:د شیری غاښونو رنګ نسبت دایمی غاښونو ته سپین وی روښانه وی یعنی د شیری غاښونو رنګ نسبت دایمی عاښونو ته سپین وی او ددایمی غاښونو رنګ زیړ وی

۲:د شیری غاښونو ریښی نسبت دایمی غاښونو ته اوږدی وی

۳:ددایمی غاښونو مینا زخیمه وی مګر دشیری غاښونو غاړه تنګه وی

۴:د شیر ی عاښونو تاج نسبت دایمی غاښونو ته په طول عرض او پلنوالی کی وړوکی وی

۵:د شیری غاښونو ریښی نسبت دایمی غاښونو ته کمزوری دی یعنی ددایمی غاښونو ریښی کمزوری او د دایمی غاښونو ریښی قوی دی

٦:د شیری غاښونو سیز نظر دایمی غاښونو ته کوچنی دی او دایمی غاښونو سیز لوی دی مګر د شیری غاښونه واړه دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷:د شیری غاښمونو توبرکلونه نسبت دایمی غاښونو توبرکلونو ته کوچنی وی

۸:د شیری غاښونو تعداد نظر دایمی ته کم دی د شیری غاښونو تعداد ۲۰ عدده دی چی ۱۰ یی په علوی فک او ۱۰ یی په سفلی فک کی موجود دی

خو ددایمی غاښونو تعداد بیا ۳۲ عدده دی چی ۱٦ یی په علوی او ۱٦ یی په سفلی کی موجود دی

د شیری غاښونو د راشنه کیدو وختونه ددایمی غاښونو د راشنه کیدو سره فرق لری

چی له دی څخه یی لومړی د شیری غاښونو دخروج وختونه مطالعه کوو

د غاښونو نومونه	علوی ژامه	سفلی ژامه
Central Incisive	٦ میاشتنی	۷-٦ میاشتنی
Lateral incisive	۱۲ میاشتنی	میاشتنی ۱۲-۷۴
canine	۱۸ میاشتنی	۱۸ میاشتنی - ۴ کلنی
First molar	۲۴ میاشتنی	۳۰-۲۴ میاشتنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

Second molar	۳۰ میاشتنی	۳۰ میاشتنی

ددایمی غاښونو دخروج وختونه

دغاښونو نومونه	علوی ژامه	سفلی ژامه
Central incisive	۷–۸ کلنی	٦–۷ کلنی
Lateral insicive	۸–۹ کلنی	۷–۸کلنی
Canine	۱۰–۱۱ کلنی	۹–۱۰ کلنی
Pre molar	۱۰–۱۲ کلنی	۱۰–۱۲ کلنی
Second pre molar	۱۰–۱۲ کلنی	۱۱–۱۲ کلنی
Molar	٦–۷ کلنی	٦–۷ کلنی
Second molar	۱۲–۱۳ کلنی	۱۱–۱۳ کلنی
Third molar	۱۷–۲۹ کلنی	۱۷–۲۹ کلنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹:د شیری غاښونه غورځیږی مګر دایمی غاښونه همیشه دپاره دخولی په‌جوف کی پاتی کیږی تر بوډاوالی پوری.

د شیری غاښونود غورځیدو وختونه

سفلی ژامه	علوی ژامه	د غاښونو نومونه
۶کلنی	۷,۵کلنی	Central incisive
۷ کلنی	۸ کلنی	Lateral incisive
۹,۵کلنی	۱۱,۵ کلنی	Canine
۱۰کلنی	۱۰,۵ کلنی	Molar
۱۱کلنی	۱۰,۵کلنی	Second molar

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰:په ګراف اخیستنه کې د شیرې او دایمې غاښونو تر منځ غټ فرق وجود لري

په universal system کې د دایمې غاښونو دپاره له عربي اعدادو له یوڅخه تر ۳۲ پورې او د شیدو غاښونو دپاره د انګلیسي ژبې له ای څخه تر ټي پورې حروفوڅخه ګټه اخلو

په دغه سیستم کې یو ۱ عدد د نا روغ د ښې طرف د مګزیلا له دریم مولر یا ویسډم او ۳۲ مه شمیره دناروغ ښې طرف منډیبولا ددریم مولر یا ویسډم څخه عبارت دی

همدارنګه ددې سیستم له مخې شیدو غاښونو کې ای حروف دناروغ ښې طرف د مګزیلا دوهم مولراوټي حروف د ناروغ دښې طرف د منډیبولا دوهم مولر څخه عبارت دی

ددایمې غاښونو ګراف :

(c) ketabton.com: The Digital Library

Permanent Teeth															
Upper Right															Upper Left
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
32	31	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17
Lower Right															Lower Left

د شيري غاښونو ګراف :

(c) ketabton.com: The Digital Library

Primary teeth									
Upper Right									Upper Left
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
T	S	R	Q	P	O	N	M	L	K
Lower Right									Lower Left

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library